

PATVIRTINTA

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro
direktorius 2021 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu
Nr. CV-1-152

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA ASMENIMS, DIRBANTIEMS BANDYMŲ TECHNIKU NR. 35

1. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti bandymų techniku gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų (toliau vadinama — darbuotojas), nustatyta tvarka priimtas į darbą, išklauses įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos, įvadinį priešgaisrinės saugos instruktavimą bei pirminį instruktavimą darbo vietoje, pasirašius instruktavimų registracijos žurnaluose. Asmuo turi būti pasitikrinęs sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (apsk. F.048/a).

1.2. Darbuotojas turi laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniam asmenims, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.

1.3. Negalima dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, kitų toksinių medžiagų, sergant, vartojant stiprius raminamuosius vaistus. Pastebėjus neblaivų darbuotoją privalu nedelsiant pranešti padalinio vadovui ir imtis visų priemonių nelaimei užkirsti.

1.4. Darbuotojas privalo laikytis asmens higienos: dirbti tik su švariais ir tvarkingais darbo drabužiais, prieš darbą ir po darbo plauti rankas šiltu vandeniu su muilu, jeigu reikia — pareikalauti iš padalinio vadovo ir naudoti dezinfekuojančias priemones.

1.5. Eksploatuojant elektros įrenginius draudžiama:

1.5.1 šildyti patalpas nestandartiniais (savos gamybos) elektros prietaisais;

1.5.2 naudoti netvarkingus kištukinius lizdus, kištukus, atsišakojimo dėžutes, jungiklius bei kitus elektros aparatus;

1.5.3 elektros lempas, šviesos sklaidytuvus, šildytuvus uždengti degiomis medžiagomis;

1.5.4 į kištukinius lizdus jungti elektros prietaisus, kurie viršija leistiną galią;

1.5.5 vietoj elektros laidų ir kabelių naudoti radijo arba telefono ryšio laidus;

1.5.6 naudoti lygintuvus, virykles, virdulius, šildymo ir kitus elektros prietaisus tam tikslui nepritaikytose vietose ir palikti juos įjungtus be priežiūros;

1.5.7 kabinti elektros šviestuvus ir kitus daiktus tiesiog ant elektros laidų ir kabelių;

1.5.8 naudoti nekalibruotus ir savos gamybos apsaugos aparatus;

1.5.9 naudoti laidus ir kabelius su pažeista arba eksploatavimo metu dielektrinių savybių netekusi izoliacine medžiaga;

1.5.10 tiesiogiai prikalti laidus ir kabelius.

1.6. Gaisrinės saugos reikalavimai:

1.6.1 vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui;

1.6.2 rūkyti tik tam skirtose ženklais pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriuose yra indas nuorūkomis dėti bei gaisro gesinimo priemonės;

1.6.3 draudžiama gaisro gesinimo priemonės panaudoti ne pagal paskirtį;

1.6.4 darbuotojas privalo mokėti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis ir žinoti jų veikimo principus, panaudojimo galimybes bei savo veiksmus kilus gaisrui.

1.7. Apie darbo metu gautas traumas ar pastebėjus kito darbuotojo traumavimą, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus, būtina nedelsiant pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui ir direktoriui, asmenims atsakingiems už darbo saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

2. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1 Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
Laboratoriniai instrumentai, įrenginiai, aparatūra, įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų
Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims, nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), garai, aerozoliai	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Jeigu oro užterštumas viršija leistiną normą ir jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
Įkaitę paviršiai, karštos įrenginių dalys	Galimi įvairūs terminiai sužeidimai	Nesiliesti ir plikomis rankomis neliesti įkaitusių paviršių kurių negalima uždengti apsaugomis.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams – iki 30 kg; moterims – iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese. Nedirbti ilgą laiką atsistojus – daryti pertraukas.
Kritimas iš aukščio	Galimi įvairūs sužeidimai	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti
Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę. Esant audrai,

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
		perkūnijai, darbus lauke nutraukti. Būtina nedelsiant pasislėpti patalpoje, bet ne po medžiais, nes žaibo iškrava gali mirtinai traumuoti žmogų.
Gyvūnų, vabzdžių poveikis	Galimi įkandimai, susirgimai.	Teritorijoje pasirodžius gyvūnui (šuniui ir pan.), reikia būti atsargiam, stovėti, nejudėti, nes jis gali būti pasiutęs ir jam įkandus galima susirgti pasiutlige.
Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos	Neliesiti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių

2.2 Darbuotojas privalo:

2.2.1 nepradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių (chalatai, apsauginiai akiniai, pirštinės, respiratoriai ir kt.), kaip to reikalauja saugos darbe norminiai aktai, naudoti jas viso darbo proceso metu. Nevalgyti, negerti, nerūkyti darbo vietoje;

2.2.2 rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugines priemones, laiku pranešti darbdaviui ar jo įgaliotam asmeniui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

2.2.3 darbo įstatymo nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsauginė priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

2.3 Atsižvelgiant į atliekamų darbu pobūdį ir naudojamų medžiagų savybes ar jeigu asmeninė apsauginė priemonė susidėvėjo ar kitaip tapo netinkama naudoti, darbuotojui nemokamai turi būti išduodamos naujos ar papildomos priemonės.

3. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIES DARBO PRADŽIĄ

3.1. Gauti tiesioginio vadovo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

3.2. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę, patikrinti asmenines apsaugos priemones ir naudoti jas pagal paskirtį.

3.3. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo rūbais su nukabusiais laisvais galais.

3.4. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti ar pakankamas vietinis apšvietimas.

3.5. Apžiūrėti elektros įrenginius: ar nenutrūkę elektros laidai, jungiantys įrenginį su elektros tinklu, ar nepažeista jų izoliacija, ar laidai apsaugoti nuo atsitiktinių mechaninių pažeidimų.

3.6. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas privalo:

3.6.1 apsilikti oro sąlygas atitinkančius drabužius;

3.6.2 patikrinti ir paruošti visus darbo įrankius.

3.7. Pastebėjus bet kokius trūkumus, pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti padalinio vadovui, informuoti atsakingas Centro tarnybas.

4. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbuotojas turi teisę dirbti laikydamasis padalinio vadovo ar jį pavaduojančio asmens nurodymų, atlikti tik pavestus darbus ir užduotis, neužsiimti pašaliniais, su darbu nesusijusiais dalykais.

4.2. Krauti krovinius tvarkingai ant žemės, į dėžes.

4.3. Darbuotojas turi susipažinti su numatomu kelti kroviniu ir gauti tikslią informaciją apie krovinio svorį ir turinį.

4.4. Siekiant kėlimo metu išvengti rizikos, krovinyi turi būti tinkamai įpakuotas ir parengtas kėlimui.

4.5. Kai krovinio kėlimas rankomis gali kelti pavojų saugai ir sveikatai, jei tai įmanoma ir tikslinga, turi būti naudojamos tinkamos techninės priemonės.

4.6. Vieta, kur kroviniai kraunami rankomis, turi būti parinkta ir tinkamai įrengta atsižvelgiant į darbo aplinkos charakteristikas ir su ja susijusius veiksnius.

4.7. Iš krovinių transportavimo rankomis ruožų turi būti pašalinti trukdantys daiktai. Jei tokios galimybės nėra, turi būti įrengiami saugūs apėjimai ar keliai. Šiuose ruožuose neturi kilti pavojus paslysti, kristi, užkliūti, atsitrekti ir pan. Ruožai turi būti gerai apšviesti, o jų pagrindas stabilus, jie turi būti pakankamai platūs ir aukšti, kad būtų galima pernešti krovinius visiškai išsitiesus.

4.8. Kai kroviniai pernešami rankomis ir kraunami į krūvas, krovinio darbai neturi kelti pavojaus saugai ir sveikatai. Kroviniai neturi slysti ir kristi.

4.9. Nešant krovinį rankomis, pasirinkti laisvą, be kliūčių, lygų ir trumpiausią kelią.

4.10. Nešant krovinius vienam paskui kitą vorele, reikia išlaikyti tokį atstumą, kad krisdamas krovinyi nekliudytų priekyje einančio. Nešant krovinius, draudžiama lenkti vienam kitą.

4.11. Nešant krovinį dėžėse dviese, žengti ta pačia koja, krovinius nuleisti pagal komandą. Nekelti krovinių per galvą.

4.12. Padėjus krovinį, įsitikinti ar jis stovi stabiliai.

4.13. Draudžiama rankomis traukti, kelti, taisyti nepatikimai arba netvarkingai sukrautus krovinius.

4.14. Darbuotojams, dirbantiems lauko darbus, draudžiama:

4.14.1 padėti grėblius, šakes, kauptukus dantimis į viršų;

4.14.2 padėti sekatorius, kitus aštrius įrankius ašmenimis į viršų;

4.14.3 berti mineralines ir organines trąšas plikomis rankomis arba užsimovus šlapias pirštines;

4.14.4 dėti į kišenes ar už bato aulo peilius ir kitus aštrius daiktus;

4.14.5 vaisių skynimo metu arba genint šakas, lipti į medį ir atsistoti ant plonos šakos.

4.15. Atsargiai naudotis sekatoriais, karpymo žirkėmis ir kt. Įrankius (sekatorius, kauptukus, žirkles ir pan.) laikyti jiems skirtoje vietoje, kad darbo metu nenukristų ir nesužeistų.

4.16. Sekatorius, karpymo žirkles, kauptuką ir kitus aštrius įrankius naudoti pagal paskirtį.

4.17. Naudojant sekatorių, karpymo žirkles, kauptuką ir kitus aštrius įrankius draudžiama daryti staigius judesius, reikia dirbti atidžiai. Nešant šiuos įrankius eiti ramiai, įrankių nemosuojant į šalis, nukreipus nuo savęs, į grindis.

4.18. Genint medžių šakas, būtina naudoti apsauginius akinius, šalną ir kitas asmenines apsaugines priemones.

4.19. Vieną medį gali genėti tik vienas darbuotojas.

4.20. Pagal galimybę genėjimui reikia naudoti lengvus, su trumpa pjovimo juosta motorpjūklus.

4.21. Genėjimo kryptis yra nuo medžio kamblio link viršūnės, o šlaituose, kai medžiai nuleisti viršūnėmis į šlaito viršų, nuo viršūnės link kamblio.

4.22. Genint kirviais, reikia stovėti priešingoje genimojo stiebo pusėje, o kai medžiai nuleisti skersai šlaito, visais atvejais reikia stovėti aukščiau genimo medžio.

4.23. Genint šakas draudžiama:

4.23.1 genėti apžergus medį;

4.23.2 stovėti ant genimo medžio;

4.23.3 šakas numušinėti kirviu ir laužyti;

4.23.4 būti arčiau kaip per 5 m nuo šakas geninčio darbuotojo;

4.23.5 genėti šakas nuo medžių, suverstų į krūvas, gulinčio ant traktoriaus skydo ar transporterio;

4.23.6 genėti šakas, turinčias lenkimo įtampą, prieš tai nepašalinus įtempimo šaką sutrumpinant ar paverčiant medį. Trumpinant tokias šakas, stovima jos išlinkimo vidinėje pusėje;

4.23.7 genėti šakas nuo medžio, kuris tuo metu pjaustomas;

4.23.8 dirbti ant netvarkingų lipynių ar kopėčių;

4.23.9 remti kopėčias tiesiog į medžių šakas ar kamieną;

4.23.10 genėti medžius ar krūmus, stovint ant aptvarų, pinučių, suolų, dėžių ir kitų nepritaikytų daiktų;

4.23.11 po genimu medžiu stovėti pašaliniams asmenims.

4.24. Darbui trukdančias nupjautas šakas reikia pašalinti, prieš tai padėjus į šalį darbo įrankius. Pereinant prie kitų genimo medžio šakų, pjūklą reikia laikyti kitoje stiebo pusėje arba ant stiebo.

4.25. Rožių ir kitų dygių krūmų genėjimo darbus galima atlikti tik su pirštinėmis.

5. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Įvykus nelaimingui atsitikimui, būtina darbus nedelsiant nutraukti, perspėti dirbančius darbuotojus apie galimą grėsmę, pagal savo kompetenciją imtis priemonių rizikai pašalinti, nedelsiant pranešti apie susidariusią situaciją padalinio vadovui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams.

5.2. Darbuotojas, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo padarinius, privalo apie nelaimingą atsitikimą darbe nedelsdamas pranešti padalinio vadovui arba direktoriui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams, suteikti nekentėjusiam pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviešti gydytoją tel. 112.

5.3. Darbo vieta ir įrenginiai, kur įvyko nelaimingas atsitikimas, turi būti išsaugoti tokie, kokie buvo nelaimingo atsitikimo metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu jų nepadarius kiltų pavojus aplinkinių sveikatai ir gyvybei, tačiau visa tai turi būti įforminta raštu, pagal galimybes nufotografuota ar nufilmuota.

5.4. Pastebėjus veikiamą elektros srovės darbuotoją, reikia nedelsiant jį atitraukti nuo srovės šaltinio saugiu būdu, užtikrinant jo apsaugą nuo susižalojimo krentant, arba išjungti įtampą artimiausiu jungikliu. Jeigu būtina, kol atvyks greitoji pagalba, nekentėjusiam reikia daryti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą.

5.5. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant pranešti ugniagesiams telefonu tel. 112, iškviešti į gaisravietę vadovaujančius darbuotojus, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

5.6. Užsidegę drabužiai gesinami susukant juos į antklodę arba gumulą.

5.7. Nelaimingu atsitikimu kelyje į darbą ir iš darbo laikomas tik toks nelaimingas atsitikimas, kuris įvyko po darbo ar prieš darbo pradžią tiesioginiame kelyje tarp darbuotojo

namų ir Centro. Apie tokį įvykį darbuotojas privalo kaip įmanoma greičiau informuoti savo tiesioginį vadovą, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą padalinyje, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą.

6. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Baigęs darbą darbuotojas sutvarko patalpas, pašalina šiukšles, išjungia visus elektrinius prietaisus, patikrina ar užsukti vandentiekio čiaupai.

6.2. Nusiplauna rankas, nusivelka spec. drabužius.

6.3. Ant patalpų šildymo sistemos nepalieka rankšluosčių ar kitų degių medžiagų.

6.4. Gerai apžiūri savo kūną ir įsitikina, ar nėra įsisiurbusių erkių.

6.5. Praneša darbo vadovui apie darbo užduoties įvykdymą, nebaigtus darbus, darbo metu pastebėtus trūkumus ir nesklandumus.

Instrukciją parengė:

Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos vadovas

Audrius Sasnauskas